

Lieta C-36/21**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu****Iesniegšanas datums:**

2021. gada 22. janvāris

Iesniedzējtiesa:

College van Beroep voor het bedrijfsleven (Administratīvā sociālekonomisko lietu apelācijas tiesa, Nīderlande)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 22. decembris

Prasītāja:

Sense Visuele Communicatie en Handel vof (darbojas arī ar vārdu *De Scharrelderij*)

Atbildētājs:

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Pamatlietas priekšmets

Pamatlieta attiecas uz strīdu starp *Sense Visuele Communicatie en Handel vof* (darbojas arī ar vārdu *De Scharrelderij*) (turpmāk tekstā – “prasītāja”) un *Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit* (lauksaimniecības, dabas aizsardzības un pārtikas kvalitātes ministrs, Nīderlande) (turpmāk tekstā – “atbildētājs”) par atbildētāja atteikumu prasītājai atlīdzināt zaudējumus, kas tai esot radušies, atbildētājam sniedzot nepareizu informāciju par Savienības tiesību normas piemērošanu.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam ir par tiesiskās palāvības aizsardzības principa piemērošanu. It īpaši ir jānoskaidro, vai gadījumā, ja valsts administratīvā iestāde ir sniegusi nepareizu informāciju par skaidru Savienības tiesību normu, kā rezultātā nav iespējama atsaukšanās uz

Savienības tiesībās paredzēto tiesiskās palāvības aizsardzības principu, atbilstoši valsts tiesībās paredzētajam tiesiskās palāvības aizsardzības principam var novērtēt, vai šī iestāde ir rīkojusies prettiesiski tādēļ, ka attiecīgajai personai nav atlīdzinājusi tai nodarītos zaudējumus.

Prejudiciālais jautājums

Vai ar Savienības tiesībām netek pieļauts tas, ka, ņemot vērā valsts tiesībās paredzēto tiesiskās palāvības aizsardzības principu, tiek vērtēts, vai valsts administratīva iestāde, neievērojot Savienības tiesību normu, ir radījusi tiesisko palāvību un tādēļ saskaņā ar valsts tiesībām ir rīkojusies prettiesiski, neatlīdzinot attiecīgajai personai no tā radušos zaudējumus, ja šī persona nevar pamatoti atsaukties uz Savienības tiesībās noteikto tiesiskās palāvības aizsardzības principu, jo runa ir par skaidru Savienības tiesību normu?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013, ar ko izveido noteikumus par lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1307/2013”), 50. pants

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Prasītāja ir pilnsabiedrība, kurai ir divi dalībnieki – A un B. A ir dzimusi 1977. gada 21. janvārī. Prasītāja kopš 2017. gada vada cūku audzēšanas saimniecību.
- 2 Atbildētājs ir uzticējis *Agentschap Rijksdienst voor Ondernemend Nederland* (Valsts uzņēmēju aģentūra, Nīderlande) (turpmāk tekstā – “RVO”) īstenot kopējo lauksaimniecības politiku Nīderlandē. Tā kā prasītājai par 2018. gadu nebija maksājumtiesību, tā vairākkārt vērsās RVO, lai noskaidrotu, vai un kā tā šīs tiesības varētu iegūt. No RVO atbildēm izrietēja, ka prasītājai bija tiesības uz maksājumu no valsts rezerves jauniem lauksaimniekiem, jo 2018. gadā A noteiktā brīdī bija jaunāka par 41 gadu. RVO šo informāciju apstiprināja elektroniskā pasta vēstulē, un 2018. gadā arī tās tīmekļvietnē bija norādīts, ka pieteikuma iesniegšanas gadā attiecīgā persona nedrīkstēja būt sasniegusi 41 gadu vecumu, lai to kvalificētu par jauno lauksaimnieku.
- 3 Pamatojoties uz šo informāciju, prasītāja savā 2018. gada 5. aprīļa vienotajā pieteikumā tostarp lūdza piešķirt tiesības uz maksājumu no valsts rezerves jauniem lauksaimniekiem. Atbildētājs šo pieteikumu noraidīja, pamatojoties uz to, ka A 2018. gadā bija vecāka par 40 gadiem – viņa bija sasniegusi 41 gadu vecumu 2018. gada 21. janvārī – un tādējādi bija pārsniegusi Regulas Nr. 1307/2013 50. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto vecuma robežu. Proti, saskaņā ar šo

tiesību normu par jauniem lauksaimniekiem tiek uzskatītas personas, kuras “nav vecākas par 40 gadiem” pieteikuma iesniegšanas gadā. Ar 2019. gada 22. marta lēmumu (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) atbildētājs kā nepamatotu noraidīja prasītājas par šo atteikumu iesniegto sūdzību.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 4 Starp pamatlietas pusēm nav strīda par to, ka prasītāja 2018. gadā nebija ņemta vērā, piešķirot tiesības uz maksājumu no valsts rezerves jauniem lauksaimniekiem. Prasītāja tomēr uzskata, ka kļūdainas atbildētāja informācijas dēļ tā ir cietusi zaudējumus, kas atbildētājam būtu jāatlīdzina. Proti, uzskatot, ka tai pienākas tiesības uz maksājumu no valsts rezerves, tā neesot ieguvusi maksājumtiesības par 2018. gadu, kā rezultātā tā šajā gadā ir zaudējusi tiešos maksājumus. Ar apstrīdēto lēmumu esot pārkāpts tiesiskās palāvības aizsardzības princips un tātad tas esot prettiesisks, jo tajā neesot ņemta vērā iepriekš minētā kļūdainā informācija un no tās izrietošie zaudējumi.
- 5 Atbildētājs neapstrīd, ka *RVO* ir nepareizi informējusi prasītāju. Taču atbildētājs uzskata, ka no Tiesas judikatūras izriet, ka uz tiesiskās palāvības aizsardzības principu nevar atsaukties, ja pastāv skaidra Savienības tiesību norma, kāda ir Regulas Nr. 1307/2013 50. pants (skat. spriedumus, 1988. gada 26. aprīlis, *Krücken*, 316/86, EU:C:1988:201, un 2013. gada 20 jūnijs, *Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:407). Proti, valsts iestādes, kas ir atbildīga par Savienības tiesību piemērošanu, Savienības tiesībām pretrunā esoša rīcība nevar radīt tiesisko palāvību neatkarīgi no tā, vai runa ir par labticības gadījumu.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 6 Prasītāja varēja un drīkstēja uzskatīt, ka *RVO* pārstāvēja atbildētāja viedokli. Ir ticams, ka, pamatojoties uz *RVO* sniegto informāciju, tā ir lūgusi piešķirt tiesības uz maksājumu no valsts rezerves jauniem lauksaimniekiem un nav ieguvusi maksājumtiesības. Tādējādi tā ir zaudējusi tiešos maksājumus, un tai ir radušies zaudējumi. Šajā tiesvedībā runa ir par to, vai atbildētājs ir pārkāpis tiesiskās palāvības aizsardzības principu un ir rīkojies prettiesiski, neatlīdzinot šos zaudējumus. Līdz ar to prasītāja neapgalvo, ka atbildētājam tai tomēr vēl būtu jāpiešķir tiesības uz maksājumu no valsts rezerves jauniem lauksaimniekiem, bet gan vēlas, lai tas veic zaudējumu atlīdzināšanu.
- 7 Saskaņā ar Tiesas judikatūru dalībvalstis, ciktāl tām, piemērojot Savienības tiesības, kā tas ir šajā gadījumā, ir jāievēro Savienības tiesībās paredzētais tiesiskās palāvības aizsardzības princips, nevar piemērot arī valsts tiesībās nostiprināto tiesiskās palāvības aizsardzības principu (skat. spriedumus, 2008. gada 13. marts, *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening*, C-383/06, EU:C:2008:165, 52. un 53. punkts, un 2013. gada 20. jūnijs, *Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:407, 51. punkts). Iesniedzējtiesa no tā secina, ka, pat ja valsts tiesiskās palāvības aizsardzības princips prasītājai

nodrošinātu plašāku aizsardzību, tā uz to nevar pamatoti atsaukties. Tas nozīmē, ka tiesiskā palāvība, ko radījusi valsts iestāde, neievērojot Savienības tiesības, nevar izraisīt to, ka prasītājam tomēr vēl tiek piešķirtas tiesības uz maksājumu no valsts rezerves jauniem lauksaimniekiem.

- 8 Tomēr iesniedzējtiesai nav skaidrs, vai prasītāja valsts administratīvajai iestādei nevar arī pieprasīt samaksāt kompensāciju par zaudējumiem, kas tai radušies atbildētāja sniegtās kļūdainās informācijas dēļ. Agrākos lēmumos iesniedzējtiesa ir uzskatījusi, ka, ņemot vērā valsts tiesiskās palāvības aizsardzības principu, ir iespējams novērtēt, vai valsts administratīvā iestāde ir radījusi tiesisko palāvību un tādējādi rīkojusies nelikumīgi, neatlīdzinot attiecīgajai personai no tā izrietošos zaudējumus.
- 9 Arī ģenerālvokāts F. Dž. Mančīni [*F. G. Mancini*] savos 1988. gada 11. februāra secinājumos (*Krücken*, 316/86, EU:C:1988:78) ir norādījis, ka secinājums, ka attiecīgais saimnieciskās darbības subjekts nevar atsaukties uz tiesiskās palāvības aizsardzības principu, neliedz cietušajam iespēju valsts tiesā iesniegt prasību par zaudējumu atlīdzību pret iestādēm, kas ir atbildīgas par zaudējumu rašanos. Turklāt Nīderlandes doktrīnā, atsaucoties uz Tiesas 1992. gada 16. jūlija spriedumu lietā *Belovo* (C-187/91, EU:C:1992:333, 11. punkts), netiek izslēgts, ka valsts administratīvās iestādes, neievērojot Savienības tiesības, radītās cerības saskaņā ar valsts tiesībām var būt pamats prasībai par zaudējumu atlīdzību.
- 10 Šķiet, ka ne visi argumenti, ko ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*] ir izvirzījusi savos 2013. gada 24. janvāra secinājumos (*Agroferm*, C-568/11, EU:C:2013:35), liedz veikt šādu zaudējumu atlīdzināšanu. Savienības tiesībās noteiktā tiesiskās palāvības aizsardzības principa piemērošana garantē, ka visās dalībvalstīs Savienības tiesības tiek piemērotas vienādi un ka, īsāk sakot, tiesiskā palāvība, kas radīta, neievērojot Savienības tiesības, neļauj attiecīgajai personai atsaukties uz prasījumiem, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Taču zaudējumu atlīdzināšanai, kas jāveic valsts administratīvajai iestādei, nav negatīvas ietekmes uz Savienības budžetu, un tā arī nerada nopietnus konkurences izkropļojumus dalībvalstu starpā. Tomēr ģenerālvokātes J. Kokotes minētais arguments, ka Savienības tiesībās paredzētais tiesiskās palāvības aizsardzības princips būtu piemērojams vienādi neatkarīgi no tā, vai Savienības vai dalībvalstu iestādes konkrētajā gadījumā piemēro Savienības tiesības, šķiet, liecina par labu tam, ka jāpiemēro ir vienīgi Savienības tiesībās paredzētais tiesiskās palāvības aizsardzības princips, kas tādējādi izslēgtu attiecīgā valsts principa piemērošanu.
- 11 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, pastāv pamatotas šaubas par to, vai ar Savienības tiesībām netiek pieļauts, ka, ņemot vērā valsts tiesībās noteikto tiesiskās palāvības aizsardzības principu, tiek vērtēts, vai valsts administratīvā iestāde, neievērojot Savienības tiesību normu, ir radījusi tiesisko palāvību un tādēļ saskaņā ar valsts tiesībām ir rīkojusies prettiesiski, neatlīdzinot attiecīgajai personai no tā radušos zaudējumus, ja šī persona nevar pamatoti atsaukties uz Savienības tiesībās paredzēto tiesiskās palāvības aizsardzības principu, jo runa ir

par skaidru Savienības tiesību normu. Tā kā šajā ziņā pamatlietas atrisināšanai ir nepieciešama Savienības tiesību interpretācija, iesniedzējtiesa uzdod Tiesai iepriekš minēto prejudiciālo jautājumu.

DARBA VERSIJA